

د جنسي استحصال او ناوړه گټه اخیستنې د تورو په اړه د ملگرو ملتونو UN پروتوکول عملي کول چې پلي کونکي شریکان پکې شامل دي

د ملگرو ملتونو UN د سیستم سره کار کول: د جنسي استحصال او ناوړه گټه اخیستنې
(Protection from Sexual Exploitation and Abuse (PSEA)) ظرفیت ارزونې بشپړولو په اړه د ملگرو ملتونو UN
پلي کونکو شریکانو لپاره کلیدي معلومات

د منځپانگې لښتیا

- I. پیژندګلوی 1
- II. د PSEA ارزونې په اړه کلیدي معلومات: 2
- ضمیمه I: تخنیکي لارښوونه 5
1. اصلي معیار: تنظیمي پالیسي 6
2. اصلي معیار: سازماني مدیریت – فرعي قرارداد کول 7
3. د اساسي معیاري بشري منابعو سیستمونه 7
4. اصلي معیار: اړینه روزنه 8
5. کلیدي معیار: رپورت ورکول 9
6. کلیدي معیار: مرستی او راجع کول 10
7. کلیدي معیار: تحقیقات 12
8. کلیدي معیار: ترلي اقدامات 14

I. پیژندګلوی

د ملگرو ملتونو UN ډیری ادارې د خپلو ملگرو سره په ګډه کار کوي ترڅو د جنسي استحصال او ناوړه گټه اخیستنې (SEA) مخه ونیسي او د پروګرام پلي کولو کې د SEA خطرونه کم کړي.

د دې کولو یوه لاره دا ده چې د جنسي استحصال او ناوړه گټه اخیستنې مخنیوي او ځواب ویلو لپاره زموږ د شریکانو ظرفیت ارزونه او د ملگرو ملتونو UN سازمانونو او پلي کونکو شریکانو ګډ ظرفیت پیاوړې کړو ترڅو د PSEA ژمني پوره کړي. د ملگرو ملتونو UN برخه اخیستونکي ادارې په شمول د UNFPA، UNICEF، WFP او UNHCR پدې توګه زموږ پلي کونکي شریکان د ملگرو ملتونو UN د ادارو او زموږ شریکانو ترمنځ د مشورتي پروسې په جریان کې رامینځته شوي د [ګډ ارزونې فورمې په کارولو سره ارزوي. دا د اتو اصلي معیارونو یوه ټولګه لري چې د SEA مخنیوي او ځواب ویلو لپاره تنظیمي پالیسي او طرز العملونه ارزوي.](#)

د ارزونې موخه دا ده چې د ملگرو ملتونو UN ادارو او د دوی شریکانو ته په PSEA کې د شریکانو سازماني ظرفیتونو پرمختګ تعقیبولو لپاره یو اساسی لیک ورکړي. معیارونه د [ملگرو ملتونو UN پروتوکول د جنسي استحصال او ناوړه گټه اخیستنې تورو په اړه چې پلي کونکي شریکان پکې شامل دي سره سمون لري.](#)

د ملگرو ملتونو UN برخه اخیستونکي ادارې او د دوی پلي کونکي شریکان به د ارزونې موندني وکاروي (a) د خپلو شریکانو سره د کاري ترتیباتو انتخاب او دوام ته خبر ورکوي؛ (b) د ټاکل شوي یا موجوده شریکانو لپاره، د ظرفیت پیاوړتیا ته وده ورکړي [د تطبیق پلان](#) چې په PSEA کې د پرمختګ لپاره پیژندل شوي ساحې منعکس کوي؛ (c) د PSEA ظرفیت پیاوړتیا لپاره غوره هدف لرونکي او همغږي ملاتړ چمتو کول؛ او (d) د پروګرامونو رسولو فعالیتونو بشپړتیا پیاوړتیا لپاره د ځارني او اقداماتو خبرتیا.

دا سند زموږ پلي کونکو شريکانو ته د ارزونې پروسي او د هغې د پايلو په اړه لارښود چمتو کوي.

II. PSEA ارزونې په اړه کلیدي معلومات:

عمومي معلومات:

- د ملګرو ملتونو UN برخه اخیستونکي ادارې د خپلو ټولو پلي کونکو شريکانو څخه غوښتنه کوي چې په پای کې ارزونه وشي. د مخکیني ارزول شوي شريکانو پایلې د ملګرو ملتونو UN د ګډون کونکو ادارو لخوا منل کېږي تر هغه چې ارزونه لاندې معیارونه پوښي: د پرسونل لازمي معاینه؛ لازمي روزنه؛ د رپورټ ورکولو مناسب طرز العملونه؛ په تېرو قضیو کې مناسب اقدام؛ کافي تحقیقاتي او مرستې وړتیاوې. په هر صورت، د ملګرو ملتونو UN ادارې ممکن د پام وړ احتیاط ترسره کړي ترڅو ډاډ ترلاسه کړي چې ارزونه د کوپراتیف تړون لخوا پوښل شوي موقعیتونه، سکتورونه یا فعالیتونه پوښلي او د ګډ پلي کولو پلان کې اضافي عناصر اضافه کوي.
- ځینې نړیوالې نادرولتي موسسې لا دمخه د دوی د مرکزي دفتر په کچه ارزول شوي دي. د ملګرو ملتونو UN نور سازمانونه کولی شي د ارزونې تصدیق کولو اسنادو غوښتنه وکړي، یا د هیواد په کچه د ځانګړي لوړ خطر ځایونو یا پلي شوي فعالیتونو په اړه د ځینې اصلي معیارونو پلي کولو اضافي ملاتړي اسنادو غوښتنه وکړي.
- د هیواد په کچه د ارزونو د همغږي کولو لپاره، د ملګرو ملتونو UN یوه اداره به ګمارل کېږي چې ارزونه ترسره کړي او د تصدیق او تعقیب فعالیتونه رهبري کړي. د ملګرو ملتونو UN اداره کېدای شي د هغې د ماموریت، د پروژې/پروګرام مالي یا جغرافیایي دائرې او د پروژې/پروګرام په چوکاټ کې د پلي شوي فعالیتونو ډولونو یا د لوړ خطر ځایونو پراساس وټاکل شي. په ډیرو مواردو کې، د PSEA ارزونه به بشپړه شي مخکې د ملګرو ملتونو UN د ادارې سره نوي شراکت ته ننوتل، د انتخاب پروسي د یوې برخې په توګه یا، د موجوده شريکانو لپاره، د شراکت له دوام څخه مخکې.
- د 'بشپړ ظرفیت' ارزونه د 5 کلونو مودې لپاره اعتبار لري، پرته لدې چې اهمیت شتون ولري په عملیاتي شرایطو کې بدلون چې د ملګري PSEA پورې اړوند ظرفیتونو اغیزه کوي، یا د SEA اړوند کومې پېښې چې پخوانی بیا ارزونې ته اړتیا لري.
- د PSEA د ارزونې پوښښ 8 اساسي معیارونه: 1. سازمانی پالیسي؛ 2. سازمانی مدیریت – فرعي تړون؛ 3. د بشري منابعو سیستم؛ 4. لازمي روزنه؛ 5. رپورټ ورکول؛ 6. مرستې او راجع کول؛ 7. څېړنه؛ او 8. اصلاحی تدابیر.
- د اصلي معیارونو شمیر چې د ملګري "SEA" د خطر درجه بندي لپاره اساس چمتو کوي او د ملګري اوسني PSEA وړتیاوې په لاندې ډول منعکس کوي:

- بشپړ ظرفیت: ملګري ټول 8 اصلي معیارونه پوره کوي؛
- متوسط ظرفیت: ملګري ډیری اصلي معیارونه پوره کوي (6-7)، د پاتې نشو د حل کولو لپاره اړین ملاتړ؛
- ټیټ ظرفیت: ملګري یو څو اصلي معیارونه پوره کوي (5 یا لږ)، د PSEA ظرفیت پیاوړتیا لپاره عاجل اقدام ته اړتیا ده.

پروسه:

دا برخه د ارزونې ترسره کولو لپاره اړین مهم ګامونه په پام کې نیسي چې هره اداره ممکن د داخلي پروسي د یوې برخې په توګه اضافي اقداماتو ته اړتیا ولري. د ځان ارزونه باید نږدې 1-2 ساعته وخت ونیسي.

ګام 1: د شریک ځان ارزونه:

- شریک د خپل ځان ارزونه ترسره کوي، یا د وړاندیز ځواب لپاره د بلنې د یوې برخې په توګه یا د ځان ارزونې تیمپلیټ له لارې چې د ملګرو ملتونو UN د مشر ادارې/دفتر لخوا چمتو شوي چې ملګري سره کار کوي، د دې سند په ضمیمه I کې موجود تخنیکي لارښوونې په کارولو سره.
- د ځان ارزونې فورمې په ترلاسه کولو سره، ملګري، یا په خپله یا د ملګرو ملتونو UN د مخکیني ادارې په مرسته، په انفرادي ډول د هر اصلي معیار سره د موافقت لپاره د ځان ارزونه بشپړوي او د "هو" یا "نه" (یا سره نرخ ورکوي. "n/a" د اصلي معیارونو 2 او/یا 8 لپاره).
- په ځان ارزونه کې دوه لومړنۍ پوښتنې شتون لري:
 - که چېرې ملګري مخکې د ملګرو ملتونو UN د یوې بلې ادارې لخوا ارزول شوی وي، ملګري د ټولو ملاتړو اسنادو او شواهدو سره نېټه او د SEA ظرفیت درجه بندي چمتو کوي، او فورمه د ملګرو ملتونو سازمان ته غوښتنه کوي، پرته له دې چې د خپل ځان پاتې برخې بشپړ کړي. ارزونه.

- که ملګري د کوم د مرستې ګټه اخیستونکو یا د انډینیني ور خلکو سره مستقیم تماس نه لري¹ (د بیلګې په توګه د میز پر بنسټ څیرنه) د دې هرې عملیاتو د یوې برخې په توګه، ملګري ممکن د ارزونې بشپړولو ته اړتیا ونلري. که چیرې داسې وي د ملګرو ملتونو UN د مشرتابه ادارې لخوا چې ارزونه یې ترسره کړي وي، شریک کولی شي دا په فورمه کې یادداشت کړي او د ځان ارزونې پاتې برخې بشپړولو پرته یې د ملګرو ملتونو UN مخکښ ادارې ته وسپاري. په دې حالت کې، شریک باید په وروسته وخت کې یا د ملګرو ملتونو UN د بل ادارې سره د PSEA ارزونه ترسره کړي که چیرې د پروګرام فعالیتونو ماهیت بدل شي او د ګټه اخیستونکو سره مستقیم تماس ولري.

- شریک د اړوندو مالټرو اسنادو سره یوځای د 8 اساسي معیارونو د پوره کولو ثبوت په توګه د ملګرو ملتونو UN مشرتابه ادارې ته بشپړ شوی ځان ارزونه وړاندې کوي. د وړاندیز شوي مالټر اسنادو لیست چې باید د ارزونې لپاره راټول شي د ځان ارزونې فورمه کې شامل دي. شریکان د خپل ځان درجه بندي مالټر لپاره مختلف او/یا اضافي اسناد اضافه کولی شي.

ګام 2: د ملګرو ملتونو UN مشري اداره د ملګري PSEA ظرفیت ارزوي او ارزوي او د ملګري ظرفیت لومړني پریکړه کوي:

- د بشپړ شوي ځان ارزونې په ترلاسه کولو سره، د ملګرو ملتونو UN مشر اداره به د ځان ارزونې او مالټر سند بیاکتنه وکړي او درجه بندي تصدیق کړي. د دې وخت په جریان کې، د ملګرو ملتونو UN مشري اداره د شریک څخه د وضاحت او/یا اضافي مالټري اسنادو غوښتنه وکړي.
- د دې بیاکتنې په بشپړیدو سره، د ملګرو ملتونو UN مشري اداره به پایله (د SEA د خطر ټولیز درجه بندي په ګډون) د پلي کونکي ملګري سره شریکه کړي او د پرمختګ په برخو بحث وکړي.
- د ملګرو ملتونو UN برخه اخیستونکي شرکتونه هغه شریکانو ته اړتیا لري چې د منځني یا تیتب ظرفیت SEA خطر درجه ترلاسه کوي ترڅو د PSEA په پالیسیو، طرز العملونو او سیستمونو کې کوم تشې په ټاکلي وخت په موده کې حل کړي (د دې تشو د حل کولو څرنګوالي په اړه 3 ګام وګورئ).
- د ملګرو ملتونو UN برخه اخیستونکي شرکتونه ممکن پریکړه وکړي چې د هر پلي کونکي شریک سره ملګرتیا نه ساتي، نوي کړي، تعلیق یا پای ته ورسوي کوم چې په یوه موافقه شوي مهال ویش کې بشپړ ظرفیت نه ترلاسه کوي.

ګام 3: د ظرفیت د پیاوړتیا د پلان پلي کول

- د هر ډول پیژندل شوي تشو د حل کولو لپاره، د ملګرو ملتونو UN ادارې به د پلي کونکو شریکانو سره په ګډه کار وکړي چې د متوسط یا تیتب ظرفیت د SEA خطر درجه ترلاسه کوي ترڅو د ظرفیت پیاوړتیا پراخه پلي کولو پلان رامینځته کړي. د پلان موخه دا ده چې پلي کونکي ملګري په بشپړ ظرفیت کې راولي.
- پلي کونکي شریکان هڅول کيږي چې په تخنیکي لارښود کې چمتو شوي سرچینې د PSEA پالیسیو، طرز العملونو او سیستمونو پراختیا یا پیاوړتیا لپاره د وسیلو په توګه وکاروي.

ګام 4: څارنه:

- د دې منظم پروګرام د څارنې د یوې برخې په توګه، د ملګرو ملتونو UN برخه اخیستونکي ادارې به د ظرفیت پیاوړتیا پلي کولو پلان پلي کولو څارنه وکړي یا د هغو شریکانو لپاره چې په بشپړ ظرفیت کې نمرې ورکړي، د ملګرو ملتونو UN ادارې به نظارت وکړي ترڅو دا ترلاسه کړي چې دوی د 8 اساسي معیارونو سره مطابقت لري.

ګام 5: بیا ارزونه:

- که چیرې یو شریک بشپړ ظرفیت ونلري، د لومړنۍ ارزونې په 6 میاشتو کې (9 میاشتې که چیرې د لومړۍ بیا ارزونې وروسته استثنایي 3 میاشتې تمدید ورکړل شي) د ملګرو ملتونو UN مشر اداره او پلي کونکي شریک به په ګډه د پلي کونکي ملګري PSEA ظرفیت بیا ارزونه وکړي.
- د ملګرو ملتونو UN برخه اخیستونکي ادارې ممکن پریکړه وکړي چې د پلي کونکو شریکانو سره ملګرتیا وساتي، نوي کړي، تعلیق یا پای ته ورسوي چې د بیا ارزونې وروسته بشپړ ظرفیت ته رسیدو کې پاتې راغلي.

¹ د مرستې ګټه اخیستونکي هغه کسان دي چې د ملګري یا د ملګرو ملتونو UN د عمل مستقیم یا غیر مستقیم ترلاسه کونکي دي. په بل عبارت، دا هغه خلکو ته اشاره کوي چې یو ملګري یا د ملګرو ملتونو UN اداره یا ورسره کار کوي او/یا خدمت کوي یا د مرستې په لټه کې دي او معمولاً د ملګري یا د ملګرو ملتونو UN د ادارې پرسونل په وړاندې د زیان مننې او انحصار په شرایطو کې وي. پدې کې هر هغه فعالیتونه شامل دي چې ملګري یې د ملګرو ملتونو UN له ادارې پرته د نورو ادارو سره د تړون لاندې ترسره کوي. له همدې امله، د "ګټه اخیستونکو سره هېڅ اړیکه نه" درجه بندي یوازې هغه وخت پلي کيږي کله چې ملګري کوم فعالیت نه ترسره کوي چې د مرستې ګټه اخیستونکو یا د زیان منونکو ټولنو نورو غړو سره اړیکه ولري، د بیلګې په توګه، د میز پر بنسټ څیرنه. په هر صورت، که چیرې ورته ملګري وروسته بیا داسې فعالیتونه ترسره کړي چې د ګټه اخیستونکو سره اړیکه لري، شریک باید د ارزونې څخه تیر شي.

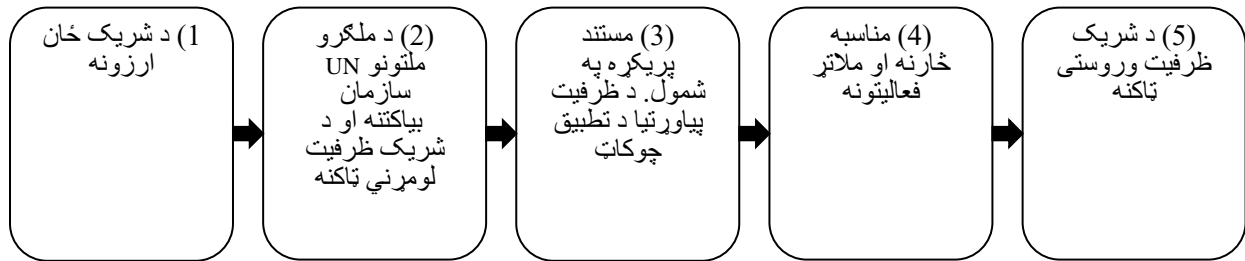
منځمهاله لارښودنې

- د پنځو کلونو په موده کې د شرایطو د بدلون په صورت کې بیا ارزونې ته اړتیا لیدل کېدای شي که چېرې د SEA تورونه یا پېښې د ملګري ظرفیت اغیزمن کړي.

نړیوال غیر دولتي سازمانونه:

- د امکان تر حده، د ملګرو ملتونو UN کېون کونکي ادارې به د نړیوالو نادولتي موسسو ارزونه همغږي کړي. که د ملګرو ملتونو UN له یوې څخه زیاتې ادارې یا دفتر د ارزونې غوښتنه وکړي، نړیواله نادولتي موسسه باید دوی ته د بلې پاتې ارزونې په اړه خبرداری ورکړي.
- د خورا مرکزي نړیوالو نادولتي موسسو ارزونه ممکن په ابتدايي توګه د مرکزي دفتر په کچه ترسره شي، د ځینو پوښتنو سره، یا د هغې برخې د هیواد په کچه ارزول کېږي. په هر صورت، د غیر متمرکز نړیوالو نادولتي موسسو لپاره، ارزونه به د هیواد په کچه ترسره شي. د مرکزي دفتر په کچه ارزول شوي INGOs لپاره اضافي بشپړونکي معلومات ممکن د نورو ادارو لخوا د ځینې سکټورونو یا ساحوي ځایونو یا اضافي ظرفیت لوړولو یا نظارت فعالیتونو پلي کولو پلان کې اضافه شوي لپاره اړین وي. برسیره پردې، د لوړ خطر ځینې شرایط یا د SEA تورو سره د INGO شریکان ممکن د هیواد په کچه اضافي ارزونې ته اړتیا ولري، حتی که د INGO شریک د مرکزي دفتر په کچه ارزول شوی وي.

د ځان ارزونه کېدای شي پخپله د انتخاب ټیمپلټونو کې مدغم شي، یا دا ممکن یو جلا سند وي چې ملګري ته د ملګرو ملتونو UN د مشرتابه لخوا ورکړل شوی وي. په هر صورت، د ځان ارزونه د 8 اصلي معیارونو څخه جوړه ده چې ملګري یې تمه کېږي بیاکتنه وکړي او رپورټ ورکړي.

د ځان ارزونې بشپړولو لپاره، ملګري ځان ته "هو"، "نه" یا "n/a" ورکوي (n/a یوازې د اصلي معیارونو 2 او 8 لپاره پلي کېږي) د هر اصلي معیار لپاره د ځان درجه بندي. یو شریک ځان ته د "هو" ځان درجه ورکوي که چېرې دا لاندې ذکر شوي لږترلږه اړتیاوې پوره کړي. که چېرې یو ملګری ډاډه نه وي چې ایا دا معیار پوره کوي یا نه، شریک کولی شي په وسيلې باندې تبصرې اضافه کړي او د ملګرو ملتونو UN ادارې څخه چې ارزونه ترسره کوي د ملاتړ غوښتنه وکړي. کله چې ملګري خپله ارزونه د ملګرو ملتونو UN مخکین ادارې ته وسپاري، نو دا باید د هر اصلي معیار لپاره ملاتړ اسناد هم وسپاري ترڅو د SEA د خطر درجه بندي بیاکتنه او ګمارلو کې مرسته وکړي.

مهرباني وکړئ په یاد ولرئ چې د ځان ارزونې فورمه کې دوه لومړنۍ پوښتنې شتون لري:

- که چېرې ملګری مخکې د ملګرو ملتونو UN د یوې بلې ادارې لخوا ارزول شوی وي، ملګري د ټولو ملاتړو اسنادو او شواهدو سره نېټه او د SEA ظرفیت درجه بندي چمتو کوي، او فورمه د ملګرو ملتونو سازمان ته غوښتنه کوي، پرته له دې چې د خپل ځان پاتې برخې بشپړ کړي. ارزونه.
- که چېرې ملګری د مرستې ګټه اخیستونکو سره مستقیم تماس ونلري (د بیلګې په توګه د میز پر بنسټ څیړنه)، شریک یې په فورمه کې یادونه کوي او د ځان ارزونې پاتې برخې بشپړولو پرته، د ملګرو ملتونو UN مخکین ادارې ته بیرته ورکوي. په دې حالت کې، ملګري باید په وروسته وخت کې د PSEA ارزونه یا د ملګرو ملتونو UN د بل ادارې سره ترسره کړي که چېرې د پروګرام فعالیتونو ماهیت بدل شي او د ګټه اخیستونکو سره مستقیم تماس ولري.

د اسنادو / شواهدو سپارلو په اړه عمومي لارښود

1. هغه شریکان چې د دریمې ډلې اسناد د شواهدو په توګه وړاندې کوي باید وښيي چې دوی په داخلي سازمانې پروسو کې کومه بهرنۍ پالیسي، لارښود یا کرنلاره شامله کړې یا یې منلې ده. د بیلګې په توګه، د قربانیانو خدماتو ته د راجع کولو لپاره بهرنۍ یا د ادارې ترانسپورت روزنه، د چلند کوډ، یا معیاري عملیاتي کرنلاره (SOP) باید د سازمان لخوا لاسلیک شي یا د یادداشت یا نورو ملاتړ اسنادو سره وښودل شي چې دا ښيي چې سازمان دریم اړخ تصویب کړی دی. پالیسي د دوی د داخلي پالیسي په توګه.
2. د هر اصلي معیار لپاره، د PSEA پالیسي او طرز العملونه باید په ټولو پرسونل پلي شي، پشمول د کارمندانو، داخلي، رضاکارانو، مشاورینو او نورو اړوندو عمل. د دې ژبې شواهد باید روښانه وي.
3. ټول سپارل شوي شواهد باید لیکلي او د سازمان پالیسي تصویب شي. د بریښنالیک له لارې مسودې یا لیکل شوي توضیحات به ونه منل شي.

1. اصلي معيار: تنظيمي پاليسي

(a) د ارزونې معيارونه: ملگري په PSEA کې د پاليسۍ سند لري. لږترلږه، په دې سند کې بايد يو ليکل شوی تړون شامل وي چې ملگري يې د [13/2003/ST/SGB](#) په 3 برخه کې ليست شوي چلند معيارونه مني.

(b) لږترلږه اړتياوې: په عين حال کې، پلي کوونکي شريک د PSEA او/يا د ساتنې پاليسي په اړه د پاليسۍ سند د پاليسۍ بيان لري، کوم چې د [13/2003/ST/SGB](#) په 3 برخه کې ليست شوي چلند معيارونه پوره کوي.

په دې توگه، لږترلږه اړتيا پوره کيږي او ملگري کولی شي پخپله "هو" درجه ورکړي، که چېرې ملگري د PSEA په اړه د PSEA ځانگړي حوالې سره د پاليسۍ سند ولري. که چېرې داسې نه وي، شريک ځان د "نه" په توگه ارزوي او دا معيار به د ظرفيت پياوړتيا پلي کولو پالن کې اضافه شي.

که څه هم لازمي ندي، شريکان په کلکه هڅول کيږي چې د PSEA پاليسي رامینځته کړي چې د SEA مخنيوي او ځواب ورکولو لپاره روښانه ژمنتيا څرگندوي. شريکان بايد د خپلو پاليسيو اسنادو جوړولو يا پياوړي کولو په وخت کې لاندې اساسي اړخونه شامل کړي:

- د SEA روښانه تعريف ([د ملگرو ملتونو UN د تعريف سره ورته يا د پام وړ ورته](#))؛
- د SEA يو ښکاره منع کول؛
- د رپورټ ورکولو مکلفيتونه: هغه اړتيا چې د SEA ټول تړونه بايد سمدستي رپورټ شي؛
- د ځنونکۍ محافظت: هغه کسان چې د SEA رپورټ ورکوي بايد د هر ډول غچ اخيستنې څخه خوندي وي؛
- واضح رولونه او مسؤليتونه: پدې کې ممکن د کلیدي مسؤليتونو د اخيستو لپاره د PSEA د مرکزي نقطو ټاکل شامل وي، لکه د داخلي سيستمونو پراختيا، د پرسونل روزنه او د پوهاوي لوړول، او د نورو اړوندو لوبغاړو سره همغږي ([د PSEA مرکزي نقطو لپاره د حوالې عمومي شرايط وگورئ](#))؛
- شفافه او روښانه ژبه، د محلي شرايطو سره مطابق، ترڅو ډاډ ترلاسه شي چې ټول په نښه شوي ليدونکي پدې پوهيږي.

شريک ملگري کولی شي له خپل موجود اسنادو څخه بياکتنه وکړي، د سرچينو لاندې چمتو شوي کينډۍ غوره کړي ترڅو خپله پاليسي بيان کړي يا د خپلو وړتياوې او اړتياوې پر اساس يوازینی SEA پاليسي رامینځته کړي.

(c) ملاتړي اسناد: لاندې د وړانديز شوي اسنادو ليست دی چې د ځان ارزونې درجه بندي ملاتړ لپاره کارول کیدی شي:

- د چلند کوډ (داخلي يا بين المللی اداره/ دريم گوند که چېرې د شريک سازمان لخوا تصويب شوی وي- د دريمې ډلې اسنادو په اړه پورته يادونه وگورئ)؛
- د PSEA پاليسي؛
- د ټول پرسونل لپاره د PSEA پاليسي او/يا د پرسونل قراردادونو ترلاسه کولو/ لاسليک کولو لپاره د معياري طرز العملونو اسناد چې په PSEA باندې بنديز او د طرز العمل يا پاليسي لازمي تعقيب شامل دي.

(d) سرچينې: لاندې سرچينې د حوالې يا ظرفيت لوړولو موادو په توگه شتون لري ترڅو د پلي کولو پلان رامینځته کولو کې مرسته وکړي او اصلي معيار پوره کړي.

- [د PSEA پاليسي کينډۍ](#)²: پورته لست شوي ټول اصلي عناصر پکې شامل دي. شريکان کولی شي د PSEA دا پاليسي په خپل داخلي چوکاټ کې تطبيق کړي؛
- [د چلند کوډ کينډۍ](#)³: شريک ملگري کولی شي دا کرنلاره په خپل داخلي چوکاټ کې تطبيق کړي. نورې گټورې سرچينې:
- [لږترلږه عملياتي معيارونه \(PSEA-MOS\)](#) او [د MOS-PSEA، 2013 پلي کولو لپاره لارښوونې](#) (مخ. 11)؛
- د CHS اتحاد، [د PSEA د پلي کولو چټک حواله کتاب](#)، 2017. (مخ. 12)؛

² د PSEA پاليسيو نورو نمونو لپاره، د [CESVI پاليسي](#) وگورئ، د [سره صليب او سري مياشتې ټولني نړيوال فدراسيون \(IFRC\)](#) سکرټريټ [پاليسي](#).

³ د چلند د نورو نمونو لپاره وگورئ: د ژغورنې نړيواله کمیټه (IRC)، د [IRC طريقه](#) د مسلکي چلند لپاره زموږ معيارونه د ناروی د کډوالو شورا (NRC) [کارمندانو لپاره د چلند اصول](#)، چې PSEA ته مراجعه پکې شامله ده.

- متقابل عمل، د جنسي استحصال او ناوره گټه اخیستنې د مخنیوي لپاره گام په گام لارښود، جون 2010.

2. اصلي معیار: سازماني مدیریت – فرعي قرارداد کول

(a) د ارزونې معیارونه:
"د شریک ملگری قراردادونه او د شراکت تړونونو کې یو معیاري ماده شامله ده چې فرعي قرارداديان اړ کوي ترڅو (د افرادو څخه پرته ځکه چې دوی د پرسونل لاندې راځي) هغه پالیسي غوره کړي چې SEA منع کوي او SEA ته د مخنیوي او ځواب ویلو لپاره اقدامات وکړي."

(b) لږترلږه اړتیاوې:
شریکان د خپلو فرعي قرارداديانو تخنیکي او مسلکي وړتیا لپاره مسؤل دي. فرعي قراردادي کارول د ملگرو ملتونو UN د ادارې په وړاندې د تړون له مخې شریک د خپلو مکلفیتونو څخه نه خلاصوي. دا پدې مانا ده چې فرعي قرارداديان هم باید د خپلو کارمندانو لخوا د SEA د مخنیوي لپاره ټول مناسب اقدامات وکړي. په ماده کې باید لږترلږه دا شامل وي:

- د جنسي استحصال او ناوره گټه اخیستنې څرگند منع؛
- د جنسي استحصال او ناوره گټه اخیستنې مخنیوي لپاره د مناسبو اقداماتو ترسره کولو مکلفیت او کله چې SEA پیښیږي مناسب اصلاحي اقدامات وکړي.

که چېرې پلي کونکي شریک ملگری فرعي قرارداديان ولري او ویني چې پدې کې یو معیاري ماده شامله ده چې فرعي قرارداديانو ته اړتیا لري ترڅو هغه پالیسي پلي کړي چې SEA منع کوي او SEA ته د مخنیوي او ځواب ویلو لپاره اقدامات وکړي، د پورته ذکر شوي لږترلږه اړتیاو سره سم، شریک ملگری کولی شي خپل ځان د "هو" سره وازوي. که نه، تطبیق کونکي شریک ملگری د "نه" سره ځان ارزولی شي او دا معیار د ظرفیت پیاوړتیا پلي کولو پلان کې اضافه کيږي. که شریک ملگری فرعي قرارداديان ونه لري، ملگري کولی شي د "n/a" سره د ځان ارزونه وکړي. په هر صورت، که چېرې دا وضعیت بدل شي او ورته شریک ملگری وروسته له بلې ادارې سره فعالیتونه فرعي قرارداد کوي، دا به د بیا ارزونې تضمین وکړي.

په عین حال کې، د فرعي قرارداديانو لخوا د کارمندانو لخوا د جنسي استحصال او ناوره گټه اخیستنې مخنیوي لپاره مناسب اقدامات باید شامل وي، لکه څنګه چې اړونده دي: (1) د جنسي استحصال او ناوره گټه اخیستنې څرگند منع؛ (2) د پرسونل لازمي معاینه کول؛ (3) د خپلو پرسونل لپاره د SEA لازمي روزنه؛ (4) د SEA د ټولو تړونونو لازمي رپورټ ورکول؛ (5) د سمدستي مسلکي مرستې لپاره د SEA د قربانیانو راجع کول؛ (6) د SEA د هر ډول تړونونو تحقیق کول. د فرعي قرارداديانو څخه دا ډول توقعات هم د شریکانو په خپله PSEA پالیسي کې شامل کیدی شي (اصلي معیار 1 وګورئ).

که چېرې شریک ملگری پلان لري چې د بل شرکت سره د فرعي قرارداد فعالیتونه ترسره کړي، شریک باید د SEA پیښو مخنیوي او ځواب ورکولو لپاره اړین رپورټ ورکولو میکانیزمونه ولري.

(c) ملاتړي اسناد:
لاندې د وړاندیز شوي اسنادو لیست دی چې د ځان ارزونې درجه بندي ملاتړ لپاره کارول کیدی شي:

- د فرعي قرارداديانو لپاره قراردادونه / د شراکت تړونونه
- شواهد چې فرعي قرارداديان / شریکان اړ دي چې د سازمان PSEA پالیسي تعقیب کړي چې پورته ذکر شوي عناصر پکې شامل دي

(d) سرچینې:
شریکان کولی شي په دې لارښود کې چمتو شوي سرچینو ته مراجعه وکړي ترڅو د دې فرعي قرارداديانو PSEA ظرفیتونو مختلف اړخونه پیاوړي کړي. د ملگرو ملتونو UN د عرضه کونکي د چلند قانون 11 ماده د معیاري بند د ډیزاین کولو په وخت کې ګټور عناصر وړاندې کوي.

3. د اساسي معیاري بشري منابعو سیستمونه

(a) د ارزونې معیارونه:
"د مناسب سکرینینګ له لارې د دندې نوماندانو لپاره د ارزونې سیستماتیک طرز العمل شتون لري. پدې کې باید لږترلږه، د جنسي ناوره چلند لپاره د حوالې چیک کول او د دندې نوماند لخوا ځان اعلانول شامل وي، دا تاییدوي چې دوی هیڅکله د SEA په اړه د تحقیقاتو له امله د بندیزونو تابع ندي (انضباطي، اداري یا جرمي)، یا د دندې پرېښودل تحقیقاتو ته دوام ورکوي او په داسې تحقیقاتو کې له همکارۍ

څخه ډډه کوي.”

(b) لږترلږه اړتیاوې:

شریکان باید کافي محافظتونه پلي کړي ترڅو د هغو اشخاصو د گمارلو مخه ونیسي چې د جنسي ناروې چلند پخوانی ریکارډ لري. د SEA تیرو سرغړونو لپاره د پرسونل سکریټینګ باید د استخدام پروسی لارښوونې برخه وي. لږترلږه، په سکریټینګ کې باید لاندې ټول شامل وي:

- د کار نوماندان باید اړ وي چې په جنسي ناروې چلند کې د مخکینې بنسټلنیا په اړه ځان اعلان کړي او د حوالې تصدیق کولو پرمهال د پخوانیو کارگمارونکو لخوا د داسې معلوماتو افشا کولو ته رضایت ورکړي؛
- د پخوانیو کارگمارونکو سره د حوالې معاینه کول باید د استخدام پروسی لازمي برخه جوړه کړي؛
- له ټولو پرسونل څخه باید غوښتنه وشي چې د سازماني چلند کوډ یا معادل کوډ لاسلیک کړي؛
- د PSEA بندونه باید د تړون په تړونونو کې مدغم شي

د PSEA اړوند ټول اسناد باید د پرسونل په فایل/ریکارډ کې وساتل شي ترڅو ډاډ ترلاسه شي چې فرد به بیا گمارل نشي که چېرې توروته د قوي تحقیقاتو پر اساس ثابت شي یا که چېرې فرد د تحقیقاتو پرمهال اداره پریردي.

په عموم کې، پخپله SEA کې د مخکینې بنسټلنیا ځان افشا کول د دې معیار لپاره لږترلږه اړتیاوې پوره کولو لپاره کافي ندي. تر هغه حده چې په قانوني توګه ممکنه وي، دا باید د PSEA- حساس حوالې معاینو او/یا رسمي شالید معاینه کولو لپاره اړتیا سره مل وي. د مثال په توګه، د بین المللی اداره **د ناروې چلند افشا کولو سکیم** د بشردوستانه غبرګون لپاره د رهبري کمیټې (SCHR) لخوا تصویب شوی د سازمانونو لپاره لږترلږه معیار رامینځته کوي ترڅو د دوی د استخدام پروسی د یوې برخې په توګه د هغو خلکو په اړه معلومات شریک کړي چې د جنسي تیري او جنسي استحصال یا د کار په جریان کې جنسي ځورونې "بډ چلند" ترسره کولو په اړه موندل شوي.

لږترلږه اړتیا پوره کيږي او ملګري کولی شي پخپله "هو" درجه ورکړي، که چېرې ملګري وښيي چې دا د سکریټینګ کافي اقدامات لري. که چېرې داسې نه وي، ملګري د "نه" سره ځان ارزوي او دا معیار به د ظرفیت پیاوړتیا پلي کولو پلان کې اضافه شي.

(c) ملاتړي اسناد:

- لاندې د وړاندیز شوي اسنادو لیست دی چې د ځان ارزونې درجه بندي ملاتړ لپاره کارول کیدی شي:
- د حوالې چیک کولو ټیمپلیټ په شمول د جنسي بډ چلند چیک کول (پشمول د پخوانیو کارگمارونکو حواله او د ځان اظهار)؛
 - د استخدام کرنلاري.

(d) سرچینې:

- سرچینې د موقعیت مشخص دي او د UNCT او/یا د ملګرو ملتونو UN د PSEA اړونده مرکزي نقطې څخه ترلاسه کیدی شي.
- <https://www.interaction.org/resource-library/psea-in-the-employee-lifecycle-action-against-hunger/>

4. اصلي معیار: اړینه روزنه

(a) د ارزونې معیارونه:

"ملګري په PSEA او اړونده کرنلارو کې د ټولو کارکونکو لپاره لازمي روزنې (آنلاین یا په شخصي توګه) لري. په روزنه کې باید لږترلږه شامل وي: (1) د SEA تعریف (چې د UN تعریف سره سمون لري)؛ (2) د SEA د منع کولو څرګندول؛ او (3) هغه کرنې چې کارکونکي یې باید ترسره کړي (د بیلګې په توګه د تورو سمدستي رپورټ ورکول او د قربانیانو راجع کول)."

(b) لږترلږه اړتیاوې:

شریکان باید په منظم ډول د ټولو کارکونکو لپاره په PSEA کې لازمي شاملولو او تازه کونکي روزنې تنظیم کړي. دا ډول روزنه باید لږترلږه شامل وي:

- د SEA یو روښانه تعریف) ورته یا د پام وړ ښوونځي UN's تعریف)؛
- د SEA یو ښکاره منع کول؛
- د اړتیا ده چې د SEA هر ډول توروته باید سمدستي رپورټ شي؛
- هغه اړتیا چې د SEA ادعا شوي قربانیان باید سمدستي، مسلکي مرستې ته راجع شي.

لږترلږه اړتیاوې پوره کيږي او ملګري کولی شي پخپله "هو" درجه ورکړي، که چېرې ملګري وښيي چې دا د PSEA مناسب روزنه

لري. که چېرې داسې نه وي، ملګري د "نه" سره ځان ارزوي او دا معیار به د ظرفیت پیاوړتیا پلي کولو پلان کې اضافه شي.

(c) ملاتړي اسناد:

لاندې د وړاندیز شوي اسنادو لیست دی چې د ځان ارزونې درجه بندي ملاتړ لپاره کارول کېدی شي:

- د کلني روزنيز پلان؛
- د روزني غونډه؛
- د روزني څڅوره (د دریمې ډلې اسنادو په اړه پورته یادداشت وګورئ که اړوند وي)؛
- د حاضرې او نمونې د اخیستو لپاره د پالیسي اړتیا
- د روزني نمونې سندونه؛
- روزنيز رپورټ.

(d) سرچینې:

چیرته چې یو ملګري خپله روزنه نه وي ترسره کړې، دا کولی شي په لاندې URL کې موجود هر روزنيز مواد وکاروي پوره کول د روزني اړوند مکلفیتونه په لاندې ډول دي:

- IASC، جنسي ناوړه چلند ته نه ویل - د شریکانو لپاره د جنسي استحصال او ناوړه کټه اخیستې (SEA) او جنسي ځورونې (SH) څخه د ساتنې په اړه د ادارې روزنه، مئی 2020؛
- UN آنلاین روزنه په PSEA؛
- متقابل عمل، د جنسي استحصال او ناوړه کټه اخیستې د مخنیوي د روزني لارښودنې، د دسمبر 2013 کال.

5. کلیدي معیار: رپورټ ورکول

(a) د ارزونې معیارونه:

"ملګري د ماشومانو په ګډون د کارکونکو، ګټه اخیستونکو او ټولنو لپاره میکانیزمونه او کړنلاره لري چې د SEA تورو رپورټ ورکړي چې د رپورټ ورکولو اصلي معیارونو سره مطابقت لري (د بیلګې په توګه خونديتوب، محرمیت، روڼتیا، لاسرسی)"

(b) لږترلږه اړتیاوې:

شریکان باید په داخلي توګه کافي میکانیزمونه ولري (1) تورو ته ترلاسه کړي او (2) د SEA تورو رپورټ ورکړي⁴:

- (1) د SEA تورو ترلاسه کولو لپاره د رپورټ ورکولو میکانیزمونه باید لږترلږه لاندې اساسي عناصر شامل کړي:
 - لاسرسی: د رپورټ ورکولو میکانیزمونه باید د کارولو لپاره اسانه وي، په پراخه کچه د کارکونکو، مرستې ترلاسه کونکو او سیمه ایزو ټولنو ته په پراخه کچه خپاره او وده ورکړل شي. د کارونې احتمالي خنډونه باید لیرې شي (د بیلګې په توګه ستونزمن یا بهرنی ژبه، لګښتونه او د دوی کارولو لپاره اړین وخت)، د هدف لیدونکو په پام کې نیولو سره، په شمول د مختلفو عمرونو، جنس، تعلیمي صلاحیت او وړتیاو خلک.
 - غیر ګون: د شکایاتو په سمه توګه فعالیت کولو میکانیزم ته اړتیا ده چې په وخت سره ځواب چمتو کړي، په مناسبه توګه د روزل شویو کسانو لخوا په مناسبه توګه سرچینې او عملیات شي.
 - خونديتوب: شریکان باید د هغو تورو او اندیښنو رپورټ ورکولو لپاره خونديتوب تضمین کړي. پدې کې د ویسل بلور محافظت، شخصي خونديتوب او د معلوماتو محافظت شامل دي. د رپورټ ورکولو میکانیزم کارولو ته وده ورکولو دمخه د محافظت تدابیر باید تنظیم شي.
 - محرمیت او نامعلومی: شکایتونه باید په کلکه په محرم ډول اداره شي او د معلوماتو د افشا کېدو مخنیوي لپاره باید مناسب محافظتونه په پام کې ونیول شي. همدارنګه شکایت کونکو ته باید د نصیحت په توګه د شکایت د ثبتولو او د شکایت د تعقیب د پایلو په ګډون د داسې کړنلارې د اغیزو په اړه هم مشوره ورکړل شي.
 - رښتیتوب: شریکان باید ټولو شکایت کونکو ته کړنلارې تشریح کړي، پشمول چې معلومات به څنګه شریک شي، له چا سره او د کوم هدف لپاره، د تحقیقاتو او ژوندي پاتې شویو سره د مرستې لپاره. پدې کې د اجباري رپورټ ورکولو لپاره د سازمان مکلفیتونو خبرتیا هم شامله ده.

⁴ د پروتوکول ګټه اخیستونکو او IP څخه ملګرو ملتونو UN ته دواړه د تورو رپورټ ورکولو ته اړتیا لري (د پروتوکول 19 پراګراف وګورئ: "ملګرو UN ته اړتیا ده چې د SEA د تورو په اړه عمومي منشي ته رپورټ ورکول. دا د پلي کونکو شریکانو مسؤلیت دی چې په سمډستي توګه د ملګرو UN ملګري ادارې ته د SEA تورو رپورټ کړي، د دې رپورټ ورکولو مکلفیت د یوې برخې په توګه. دا د ملګرو UN د ملګري ادارې او اړوند پلي کونکي شریک ګډ مسؤلیت دی، د ملګرو UN د SEA تورو د اجباري رپورټ ورکولو ټولو اړوندو کارکونکي ته خبر ورکول، او د ساحې په کچه د رپورټ ورکولو میکانیزمونو رامینځته کولو ډاډ ترلاسه کول."

(2) تطبيق كونكي شريكان دنده لري چې د ملگرو UN ادارې ته رپورټ ورکړي چې دوی ورسره موافقه لري. که دوی معلومات پټ کړي، رپورټ نه ورکوي، يا په قصدي ډول غلط معلومات ورکړي، دا د همکارۍ تړون له مخې د بنديزونو پايله کيدی شي. د رپورټ ورکولو ميکانيزمونه بايد د دې وړتيا ولري چې د SEA تړونه ملگرو UN ته راجع کړي.

برسيره پردې، شريكان کولی شي د SEA تړونو لپاره د رپورټ ورکولو ميکانيزمونو ظرفيت رامینځته کړي، د داخلي او بهرني رپورټ ورکولو ميکانيزمونو په کارولو سره د SEA تړونو يا د کارکونکو او د مرستې ترلاسه کونکو لخوا د انديښنو رپورټ ورکولو اسانتيا لپاره. د امکان په صورت کې، دوی بايد د PSEA رپورټ ورکولو ميکانيزمونه په پراخه نظر ونيو يا د شکايتونو ميکانيزمونو کې شامل کړي ترڅو د دې چينلونو د باور، امتياز، او سرچينو څخه گټه پورته کړي.

له همدې امله لږ تر لږه اړتيا پوره کيږي او ملگري کولی شي پخپله "هو" درجه ورکړي، که ملگري وکولی شي دا ويني چې دا د رپورټ ورکولو کافي ميکانيزمونه لري. د رپورټ ورکولو کافي ميکانيزمونه بايد لاندې عناصر ويني: (1) د سازمان د کارکونکو لپاره د رپورټ ورکولو چينلونو شتون، (2) د سازمان د پروگرامونو گټه اخيستونکو لپاره، او (3) دا چې سازمان په فعاله توگه د رپورټ ورکولو چينلونو ته د لاسرسي څرنگوالي په اړه د خپلو گټه اخيستونکو ترمنځ پوهاوی لوروي. د INGO مرکزي ارزونو لپاره، دا مهمه ده چې د رپورټ ورکولو چينلونو شواهد د هيواد په کچه وي او په محلي ژبه کې شتون ولري. که چيرې داسې نه وي، ملگري د "نه" سره ځان ارزوي او دا معيار به د ظرفيت پياوړتيا پلي کولو پلان کې اضافه شي.

(c) ملاتړي اسناد:

لاندې د وړانديز شوي اسنادو لايست دی چې د ځان ارزونې درجه بندي ملاتړ لپاره کارول کيدی شي:

- د داخلي شکايت او نظرونو ميکانيزم؛
- د گډ رپورټ ورکولو ميکانيزمونو يا د ټولني پر بنسټ د شکايت کولو ميکانيزمونو (CBCMs) کې گډون (د دريمي ډلې اسنادو په اړه پورته يادښت وگورئ)؛
- د خبرو اترو توکي؛
- د PSEA د پوهاوي لورولو پلان؛
- د رپورټ ورکولو ميکانيزم تشریح؛
- د ويسل-بلور پاليسي.

(d) سرچينې:

لاندې سرچينې شريکانو ته د حوالې يا ظرفيت لورولو موادو په توگه چمتو شوي ترڅو ملگري سره د پلي کولو پلان رامینځته کولو کې مرسته وکړي او منځ معيارونه پوره کړي.

- [د IASC د غوره تمرين هڅه کولو لارښوونې انټر-اجنسي کې د ټولني پر بنسټ د شکايتونو ميکانيزمونه](#)، د سپټمبر 2016 کال؛
- [د IASC نړيوال معياري عملياتي کر نلارې د ټولني پر بنسټ د شکايت ميکانيزمونو کې د انټر-اجنسي د همکارۍ په اړه](#)، 2016؛
- [Save the Children](#)، [د پروگرام حساب ورکونې لارښودنو بنډل](#)، [د Save the Children سرچينې](#)، 2013 (په ځانگړې توگه 4 څپرکي "د نظرونو او شکايتونو اداره کول"، مخ. 25-42)
- UNHCR، [اغيزمنو خلکو ته د حساب ورکولو په اړه عملياتي لارښودنې](#)، د سپټمبر 2020 کال.
- [په نړيوال ځواب کې د PSEA نړيوال ډشپورډ](#)
- [د متقابل عمل ټولني پر بنسټ د ليدني ټول کټ محافظت](#)

6. کلیدي معيار: مرستې او راجع کول

(a) د ارزونې ازمايښت:

"د IP پروتوکول او د ملگرو UN د SEA نورو وسيلو سره مطابقت ولري، ملگري يو سيستم لري چې د SEA قربانيان د دوی اړتياو او رضايت پر اساس په سيمه ايزه توگه موجود مالتر خدماتو ته راجع کړي. پدې کې د هيواد دننه د PSEA شبکې او/يا د جنډر پر بنسټ تاوتريخوالي (GBV) سيستمونو (چيرې چې د تطبيق وړ وي) او/يا د ادارې په کچه د راجع کولو لارې په فعاله توگه مرسته کول شامل دي."

(b) لږترلږه اړتياوې:

دا د شريک مسوليت دی چې دا ترلاسه کړي چې د SEA قربانيان چې ادعا شوي د دوی کارکونکو لخوا ترسره شوي سمدستي مسلکي مرستې ترلاسه کوي، يا دوی ته د مستقيم خدماتو چمتو کولو يا اړونده خدماتو چمتو کونکو ته راجع کولو سره چيرې چې رضايت ورکړل شوی وي.

منځمهاله لارښودنې

- ملګري بايد لاندې اصولو پيروي وکړي (د قربانيانو د مرستې پروتوکول) کله چې د مرستې اسانه وي:
- مرستې او ملاتړ به د SEA ټولو قربانيانو ته چمتو شي، پرته له دې چې قرباني د پلټنې يا کومې بلې حساب ورکونې کرنالري سره پيل کړي يا همکاري وکړي.
 - مرستې او ملاتړ بايد په داسې طريقه چمتو شي چې د قربانيانو په مرکز، د حقونو پر بنسټ، عمر، معلوليت او جنسيت سره حساس، غير تبعيض او کلتوري پلوه مناسب وي. د قربانيانو حقونه او غوره ګټې بايد الرېسونه وکړي چې څنګه مرسته او ملاتړ ديزاين او چمتو کيږي. د ماشومانو قربانيانو ته (د 18 کلنۍ څخه کم عمر) مرستې او ملاتړ بايد په داسې طريقه چمتو شي چې د ماشوم د حقونو کنوانسيون کې درج شوي حقونو سره مطابقت ولري، په ځانګړې توګه "د ماشوم غوره ګټې".
 - زيانمنو ته چمتو شوي مرستې بايد د "هيڅ زيان ونه رسوي" اصولو ته به څارنه کيږدي او په داسې طريقه به چمتو شي چې د دوی د حقونو، وقار او هوساينې په لټه کې وي. دا کيدای شي د غچ اخيستنې په وړاندې د ساتنې لپاره د خونديتوب تدابيرو چمتو کړي، د جرم پيښه او نا امېدې احساس کول.
 - د قربانيانو د محرميت، په باوري توګه او د مرستې په اړه د خبرتيا رضايست ته بايد درناوی وشي. قربانيان (يا د دوی مور او پالار/پالونکي چيري چې مناسب وي) حق لري چې د مرستې په اړه پريکړه وکړي چې دوی ورته اړتيا لري، او معلومات بايد د شته انتخابونو بشپړ لړۍ په اړه چمتو شي. قربانيان بايد د هغو کړنو يا پروسو د پرمختګ او پايلو څخه خبر شي چې دوی يې انديښمن کړي.
 - قربانيان حق لري چې د حساب ورکونې د تطبيق وړ تدبيرونه تعقيب کړي، په شمول د قانوني جبران په شمول چيري چې وغواړي.

د SEA د قربانيانو/ژغورونکو لپاره عام خدمتونه شامل دي:

د خدمت ډول	تفصيل
خونديتوب او محافظت	● د ژغورونکو او شاهدانو لپاره سمدستي خونديتوب يا محافظت اقدامات ترڅو د غچ اخيستنې يا نور تاوتریخوالی خطر په نښه کړي، لکه د ژوندي پاتې شوي خونديتوب پالن جوړونه، خوندي سرپناه (د بيلګې په توګه هغه ځای چې د زيان څخه ټينګېدلو اشخاصو ته لنډمهاله خونديتوب وړاندې کوي)، د ځای په ځای کولو ملاتړ
طبي پاملرنه	● طبي پاملرنه، په شمول د افشا کيدو وروسته پروفيلېکسس post-exposure prophylaxis (PEP) د HIV مخنيوي لپاره (د احتمالي افشا کيدو په 72 ساعتونو کې)؛ د جنسي ليرد شوي انتاناتو درملنه (STIs)، د اميندواری پاملرنه، د اميندواری بيري درمل
روانی ټولنيز ملاتړ	● د رواني روغتيا پاملرنه، احساساتي او عملي ملاتړ، يا په انفرادي يا د ټولني پر بنسټ
حقوقې خدمتونه	● د قانوني مرستې خدمتونه، په شمول وړيا حقوقې مشورې، حقوقې استازيتوب او نور.
د اساسي موادو مرسته	● د ژوندي پاتې کيدو لپاره د خوړو، جامو، سرپناه، د بنوونځي بيا يوځای کول او د معيشت ملاتړ
د SEA په پايله کې زيږيدلي ماشومانو لپاره ملاتړ	● طبي او رواني ټولنيزه پاملرنه او د زيږيدنې او د ماشومانو د ملاتړ د ادعاوو تعقيب، د اړونده ملي حکومتونو په ملتيا

- شريکان بايد د محلي خدماتو چمتو کونکو يو تازه ليست ولري، کوم کې چې بايد د ماشومانو او لويانو ژوندي پاتې کيدو لپاره اختيارونه شامل وي چيري چې اړونده وي (د بيلګې په توګه د ماشومانو او لويانو طبي پاملرنې چمتو کونکي نومونه). په ډيری قضيو کې، شريکان کولی شي د موجوده GBV او د ماشومانو د خونديتوب خدماتو نقشه وکاروي او يا د اړوندو ادارو د راجع کولو لاري وکاروي، لکه په هيواد کې د PSEA شبکه او په هيواد کې د GBV او د ماشومانو د خونديتوب د همغږۍ ډلې. په ځانګړې توګه په هغو قضيو کې چې ماشومان پکې شامل وي، ملګري بايد د يونيسف UNICEF هيواد دفترنو سره هم مشوره وکړي.⁵
- چيري چې د خدماتو رسېدو کې نيمګړتياوي شتون لري او اړين خدمتونه شتون نلري، مرستې او ملاتړ بايد د شريکانو داخلي سرچينو په کارولو سره قربانيانو ته ورکړل شي. د خدماتو رسېدو کې د تشو د حل کولو لپاره اضافي سرچيني ممکن د مثال په

⁵ په ځينو مواردو کې، سازمانونه کولی شي د ځانګړتيا چمتو کولو لپاره اضافي تمويل ته لاسرسی ومومي د جنسي استحصال او ناوره ګټې اخيستنې د قربانيانو په ملاتړ کې د باوري فنډ له لاري خدمتونه (د "باور فنډ") د عمومي منشي لخوا تاسيس شوی. د باور فنډ په اړه د نورو معلوماتو لپاره، وګورئ: <https://conduct.unmissions.org/remedial-trust-fund>

توگه چمتو شوي د جنسي استحصال او ناوره گټې اخيستنې د قربانيانو په ملاتړ کې د باور فند.

- يوه ټاکلې کرنلاره بايد د حواله کولو پروسي ته لارښوونه وکړي کوم چې د موجوده بين المللي يا څو اداري کرنلارو او پروتوکولونو سره يو ځای شوی وي. د پروسه بايد هغه گامونه په گوته کړي چې په مناسب ډول روزل شوي کارکونکو ته اړتيا لري.

له همدې امله لږترلږه اړتيا پوره کيږي او ملگري کولې شي پخپله "هو" درجه ورکړي، که چېرې ملگري وښيي چې دا يو سيستم لري چې د SEA قربانيان په ځايي توگه موجود ملاتړ خدماتو ته راجع کړي. د INGO مرکزي ارزونو لپاره، دا مهمه ده چې د رپورټ ورکولو چينلونو شواهد د هيواد په کچه وي او په محلي ژبه کې شتون ولري. که چېرې داسې نه وي، ملگري د "نه" سره ځان ارزوي او دا معيار به د ظرفيت پياوړتيا پلي کولو پلان کې اضافه شي.

(c) د ملاتړ اسناد:

- لاندې د وړانديز شوي اسنادو لېست دی چې د ځان ارزونې درجه بندي ملاتړ لپاره کارول کيږي شي:
- د داخلي يا بين المللي اجنسي د حواله کولو لاره (د دريم طرف د اسنادو په اړه پورته يادښت وگورئ)؛
- په اړوندو ځايونو کې د شته خدماتو چمتو کونکو لېست؛
- د راجع کولو لارو يا معياري عملياتي پروسيرونو (SOP) توضيحات؛
- د GBV/SEA ژغورونکو لپاره د راجع کولو فورمه؛
- د GBV او GBV د قضیې مدیریت اصولو په اړه د قربانيانو مرستې او/يا روزنې په اړه د تطبيق وړ لارښوونې.

(d) سرچينې:

لاندې سرچينې شريکانو ته د حوالې يا ظرفيت لوړولو موادو په توگه چمتو شوي ترڅو ملگري سره د پلي کولو پلان رامېنځته کولو کې مرسته وکړي او منځ معيارونه پوره کړي. د ټولو ژغورونکو لپاره مرسته:

- د جنسي استحصال او ناوره گټې اخيستنې قربانيانو ته د مرستې چمتو کولو په اړه د ملگرو ملتونو UN پروتوکول (د قربانيانو د مرستې پروتوکول)؛

- د قربانيانو د مرستې پروتوکول پلي کولو تخنيکي يادښت (f مخکې راتلونکي)؛
- د بشردوستانه عمل کې د جنډر پر بنسټ د تاوتریخوالي د مداخلو د ادغام لپاره لارښوونې د خطر کمول، د انعطاف لوړول او د بيارغونې سره مرسته کول، IASC، 2015؛

- د SEA قربانيانو د مرستې لارښود: د ملگرو ملتونو UN/NGO/IGO کارمندانو او اړوندو کارکونکي لخوا د جنسي استحصال او ناوره گټه اخيستنې له قربانيانو سره د مرستې لپاره د هيواد په کچه د ميکانيزمونو رامېنځته کول، ECHA/ECPS د ملگرو ملتونو UN او نادرولتي موسسو کاري ځواک د جنسي استحصال او ناوره گټه اخيستنې څخه د ساتنې په اړه، اپريل 2009؛

- په بېرنيو حالاتو کې د جنسيت پر بنسټ د تاوتریخوالي د مخنيوي او ځواب لپاره لږ تر لږه معيارونه، UNFPA، 2015.
- د جنسي استثمار له قربانيانو سره د مرستې او ملاتړ په اړه د UN هراړخيزه تگلاره او د ملتونو د کارکونکو او اړوند لخوا ناوره چلند، 2007.

- د جنسيت پر بنسټ د تاوتریخوالي د قضیې د مدیریت لارښوونه، 1 جنوري 2017.
- د کډوالو، راستنيدونکيو او داخلي بې ځايه شويو په وړاندې جنسي او جنسيتي تاوتریخوالي. د مخنيوي او ځواب لارښوونې، UNHCR، مئي 2003.

- د جنسيت پر بنسټ د تاوتریخوالي د مخنيوي، د خطر د لږوالي او ځواب په اړه پالیسي، UNHCR، اکتوبر 2020.
- د جنسي بد چلند په اړه د UNHCR's په ځواب کې د قرباني شوي مرکز په اړه پالیسي، 1 دسمبر 2020.
- په بشري ځواب کې د PSEA نړيوال ډشبورډ

مرسته کول د ماشومانو د ساتنې لپاره:

- د ماشومانو پاملرنې لپاره د ساتنه کول د جنسي تېرې څخه: په بشري تنظيماتو کې د روغتيا او رواني ټولنيزو خدمتونو د وړاندې کوونکو لپاره لارښوونه، International Rescue Committee/UNICEF، 2012؛

- د قضیې د مدیریت او د ماشومانو د ساتنې لپاره د بهرنی ادارې لارښوونه. د ماشومانو په ساتنه کې د قضیې مدیریت رول: د پالیسي او پروگرام د مديرانو او د قضیو د کارکونکو يو لارښود، د ماشومانو د ساتنې کاري ډلې، جنوري 2014؛

7. کلیدي معيار: تحقیقات

(a) د ارزونې معيارونه:

"ملگري د SEA د ادعاوو د څيړنې لپاره يوه پروسه لري او کولای شي شواهد وړاندې کړي. په دې کې کيدی شي د پلټنو لپاره د حواله کولو سيستم شامل وي چېرته چې د کور ظرفيت شتون نه لري."

(b) لږترلږه اړتياوې:

شريکان بايد ډاډ ترلاسه کړي چې د SEA د ادعاوو مسلکي پلټنه چې د دوی کارکونکي په کې شامل دي پرته له ځنډ او د پام سره د ټولو شاملو کسانو د خونديتوب او ښه والي په اړه ترسره کيږي. په وخت او مسلکي پلټنه ضروري ده چې د ترسره شويو کړيو د حساب ورکولو ډاډ ترلاسه کړي، د قربانيانو لپاره عدالت او UN د هغې د شريکانو د صفر زغم پالېسي په کار اچوي. پلټنې بايد د يو شمېر مهمو اصولو په اړه ترسره شي، په لږ تر لږه کې، مگر محدود به نه وي:

- په باوري توګه، خونديتوب، بي طرفي، اعتراض، بشپړوالي، د ټولو برخه مندو د پروسې د حقوقو لپاره وخت او درناوي پکې شامل دي؛
- د اړتيا په صورت کې، د تفتيش په بهير کې د قربانيانو او شاهدانو لپاره د مالتر خدماتو ته کافي محافظت او راجع کول؛
- د شاهدانو او قربانيانو سره د تحقيقاتي پروسې او پيلو سره منظم اړيکه او تعقيب، لکه څنګه چې مناسب وي؛
- مناسب تعقيب، د انضباطي/قراردادي عمل په شمول کله چې توروته ثابت شي؛
- د جرمي تحقيقاتو او تعقيب لپاره وړ ملي چارواکو ته د قضيو راجع کول، که مناسب وي؛
- د معياري طرز العملونو مجموعه چې د تفتيش پروسې لارښودنه کوي، په شمول د تفتيش برخه اخيستونکو برخه او مسوليتونه ترڅو د ټولو ښکيلو لپاره مناسبه پروسه يقيني کړي.

که چيرې پلي کوونکي شريک وښيي چې دا SEA د تورو د تحقيق لپاره يوه پروسه لري او کولی شي شواهد وړاندې کړي چې شريک کولی شي پخپله "هو" سره درجه بندي کړي. که چيرې داسې نه وي، ملګري د "نه" سره ځان نرخ ورکوي او دا معيار د اداري بياکتنې وروسته د ظرفيت پياوړتيا پلي کولو پلان کې اضافه کيږي.

د تحقيقاتو ترسره کول روزل شوي مسلکي تحقيقات کونکو ته اړتيا لري او کيدای شي يو پيچلي او ډيري وختونه گران کار وي. نو له همدې امله د شريکانو لپاره اړينه ده چې د دوی د تحقيقاتو وړتياوې ژر تر ژره وارزوي. چيرې چې په کور کې ظرفيت شتون نلري (د بيلګې په توګه د داخلي تحقيقاتو پروسې وروسته او وقف شوي تحقيقات با کارمندان چې په رسمي توګه د داخلي تحقيقاتو ترسره کولو مسوليت لري)، شريکان بايد د مسلکي تحقيقاتو خدماتو يا مشاور تحقيقات کونکو ته چټک لاسرسی يقيني کړي چې په پراختيا يا بشري ترتيباتو کې د تحقيقاتو ترسره کولو سره واقف وي. پدې کې ممکن د مسلکي خدماتو چمتو کونکي سره د ساتونکي په اساس قرارداد کول شامل وي ترڅو د اړتيا په صورت کې د سمدستي گمارني ډاډ ترلاسه شي. د همکارۍ تړون د ملګرو ملتونو UN ادارې ته حق ورکوي چې تحقيقات ترسره کړي او ملګري يې د تحقيقاتو د ترسره کولو لپاره د ملګرو ملتونو UN ادارې سره مشوره وکړي يا غوښتنه وکړي.

ور شريکان ممکن د تمویل لپاره هم وړتيا ولري د [OCHA فنډ](#) د جنسي استحصال، ناوړه ګټه اخيستنې او جنسي ځورونې په اړه د تحقيقاتو لپاره، کوم چې د IASC سازمانونو او وابسته شريکانو لخوا کارول کيدی شي چې د وقف شوي تحقيقاتو ظرفيت نلري، يا د محدود تحقيقاتو ظرفيت نلري.

شريکان کولی شي نور انتخابونه هم وپيژني ترڅو د دوی اړتياوې او وړتياوې پوره کړي (د بيلګې په توګه د پرو بونو حقوقي خدماتو کارول، د يو ملګري غوښتنه کول چې د تحقيق کونکي ډمه وار/گمارل يا د پلټونکو حوض کاروي).

همکاران اړ دي چې د ملګرو ملتونو UN هغه اداره چې دوی ورسره کار کوي د تحقيقاتو د ترسره کولو په وخت کې خبر وساتي، او د تحقيقاتو په پای کې د ملګرو ملتونو UN ادارې ته چې دوی ورسره کار کوي د تحقيقاتي رپورټ بشپړ او نه تايبید شوی نمونه چمتو کړي.

6

(c) ملاتري اسناد:

- لاندي د وړانديز شوي اسنادو لېست دی چې د ځان ارزونې درجه بندي ملاتر لپاره کارول کيدی شي:
- د SEA تورو بياکتنې لپاره ليکل شوي توري؛
- د تحقيق لپاره وقف شوي سرچينې او/يا د ملاتر لپاره د ملګري ژمنې؛
- د ناسم چلند د تحقيقاتو کړنلارې چې SEA يا SEA د تفتيش پاليسي/پروسې وروسته پکې شامل دي؛
- د مسلکي تحقيقاتي خدماتو سره قرارداد وکړي.

(d) سرچينې:

لاندي سرچينې شريکانو ته د حوالې يا ظرفيت لوړولو موادو په توګه چمتو شوي ترڅو ملګري سره د پلي کولو پلان رامېنځته کولو کې مرسته وکړي او اصلي معيارونه پوره کړي. د شکايتونو او څيړنو مرحلې:

⁶د تحقيقاتو په اړه د شريکانو د مکلفيتونو په اړه د اضافي معلوماتو لپاره چې د ملګرو ملتونو UN ادارې سره کار کوي، مهرباني وکړئ لاندي اسناد وګورئ: [يونيسف عمومي شلونه او شرايط](#)، [UNFPA عمومي شلونه او شرايط](#)، [UNHCR د ملګرتيا تړونونه](#) او [WFP د ساحې په کچه عمومي شرايط](#).

- IASC, د نمونې شکایتونه او د تحقیق طرز العملونه او لارښودونه د SEA پورې اړوند (درافټ)، 2004.
- IASC, د PSEA لپاره د لږترلږه عملياتي معیارونو پلي کولو لپاره لارښوونې، د مارچ 2013 کال.
- IASC, د جنسي استحصال، ناوړه گټه اخیستنې، او جنسي ځورونې په اړه د تحقیقاتو لپاره فنډ، اپریل 2019
- د ماشومانو خوندي ساتل، د ماشومانو د خونديتوب د ټورونو مدیریت، 2016.
- WHO په بیرنیو حالاتو کې د جنسي تاوتریخوالي د څیړنې، مستند کولو او څارنې لپاره اخلاقي او خونديتوب سپارښتنې، 2007.
- د CHS اتحاد، د مرستندویه کارمندانو لخوا د جنسي استحصال او ناوړه گټه اخیستنې د قضیو څیړنه: ننگونې او سپارښتنې، د CHS 2016 اتحاد PSEA کنفرانس ته د پس منظر کاغذ 5-6 د سپتمبر 2016 کال: بنکاک، تایلنډ.
- د CHS اتحاد، د تحقیقاتو لارښوونې - د بشر دوستانه سازمانونو لپاره لارښود چې د دوی د کارمندانو لخوا د ناوړه گټه اخیستنې، استخراج، درغلی یا فساد ټورونو ترلاسه کولو او تحقیق کولو لپاره، 2006 (په 2015 کې بیاکنته شوی).
- د رضاکارانه ادارو نړیواله اجنسي (CVA)، د خوندي سازمانونو جوړول: د بشر دوستانه کارکوونکو لخوا د ناوړه گټه اخیستنې او ناوړه گټه اخیستنې ټورونو ترلاسه کولو او تحقیق کولو په اړه د روزنې مواد، 2007.
- هغه څیړنې چې د ماشوم ژوندي پاتې شوي او شاهدان پکې شامل دي:
- UNICEF/UNODC، د مسلکي او پالیسي جوړونکو لپاره د عدالت مسلو په اړه لاسي کتاب چې د ماشومانو قربانیان او د جرم شاهدان پکې شامل دي، د جنایي عدالت د لاسي کتاب لړۍ، UN، نیویارک، 2009، او همدارنگه د هغې د ماشومانو دوستانه نسخه).

8. کلیدي معیار: ترلې اقدامات

- (a) د ارزونې معیارونه:
- ”ملګري د SEA ټورونو په ځواب کې مناسب اصلاحي اقدام کړی، که کوم وي.“
- (b) لږترلږه اړتیاوې:
- همکاران اړ دي چې د SEA پخوانی ټورونه چې د دې کارکوونکې پکې شامل دي او د دې په ځواب کې د اصلاحي اقداماتو او د کړنو شواهد افشا کړي.
- هغه شریکان چې د SEA پخوانی ریکارډ لري لور خطر ګڼل کېږي. مخکې لدې چې د خطر کچه راتییته شي یو شمیر اصلاحي اقدامات باید ترسره شي.
- د تیرو ټورونو پورې اړوند معلومات او د هغه له مخې ترسره شوي اصلاحي اقدام به په نامعلوم ډول/د شخصي معلوماتو پرته او په هیواد کې د کار ملي مقرراتو سره مطابقت ولري.

لاندې د فکتورونو غیر بشپړ لیست دی چې د دې پرېکړې کولو کې په پام کې نیول کېدی شي:

- ملګري په سمدستي توګه د SEA ټور ملګرو ملتونو UN ته خبر ورکړي⁷؛
- د SEA ټور په اړه یوه بشپړه او شفافه څیړنه ترسره شوې چې ملګري پکې بشکيل دي؛
- د SEA ټور په اړه د تحقیقاتو پایلې د ملګرو ملتونو UN سره شریکې شوې.
- د ګناهګار په وړاندې مناسب کړنې شوي، که چېرې ټور ثابت شي؛
- د SEA (ټورل شوي) قربانیانو ته کافي مرستې او محافظت چمتو شوي؛
- د سیستماتیک مسلو او کلیدي تشو د حل کولو لپاره د وخت پورې ترلې عمل پلان پلي شوی.

که چېرې پلي کونکي ملګري د SEA پخوانی قضیې ولري او دا ثابت کړي چې دا کافي اصلاحي اقدامات ترسره کړي ملګري کولی شي د "هو" سره ځان ارزونه وکړي او اړونده ملاتړي اسناد چمتو کړي. که چېرې نه، تطبیق کونکي ملګري د "نه" سره ځان ارزوي. د ملګرو ملتونو UN د ادارې لخوا د ملګري د ځواب د کفایت د بیاکنتنې وروسته، که دا معلومه شي چې د شریک لخوا ترسره شوي اصلاحي اقدامات ناکافي دي، موجوده ملګرتیا باید وځنډول شي، پداسې حال کې چې یو نوی شریک نشي بشکيل کېدی، تر هغه چې دا په اطمینان سره ویني چې دا کافي اندازه اخیستې ده. اصلاحي اقدامات. که ملګري د SEA پخوانی ټورونه نه وي درلودلي ملګري کولی شي ځان د "n/a" سره درجه بندي کړي. ملګري به د دې اصلي معیار لپاره '1' نقطه ترلاسه کړي که چېرې دوی پخپله "n/a" درجه بندي کړي.

⁷ موجوده شریکان د SEA د تیرو ټورونو سره باید د ملګرو ملتونو UN د هرې ادارې اړوند تحقیقاتي خدماتو دفترونو ته رپورټ ورکړل شي.

(c) ملاتړي اسناد:

- لاندې د وړاندیز شوي اسنادو لیست دی چې د ځان ارزونې درجه بندي ملاتړ لپاره کارول کېدی شي:
- د اصلاحي اقداماتو د پلي کولو شواهد لکه د PSEA بشپړ شوي عمل پلان؛
 - د پروگرام په وړاندې کولو کې د SEA خطرونو پیژندلو او کمولو لپاره ځانګړي اقدامات.

(d) سرچینې:

د دې ارزونې معیار لپاره هیڅ سرچینې شتون نلري ځکه چې دا د SEA په اړه د ملګري تیرو تورو او په ځواب کې د اصلاحي ګامونو په اړه اندېښنه لري. که چېرې تاسو د دې اصلي معیار ته د ځواب ورکولو څرنگوالي په اړه پوښتنه لرئ، مهرباني وکړئ خپل د ملګرو ملتونو UN ادارې مرکزي نقطې ته ورشئ.

مرسته کوونکي

